

Litteratur

ERIK ANNERS:

Svea Livgardes historia

Just nu darrar mitt skrivbord under tyngden av en magnifik volym in quarto på 975 sidor med ett tryck och en papperskvalitet, som man numera sällan får skåda. Det är sjätte bandet av Kungl Svea Livgardes historia. De föregående fem, omfattande åren 1521 till 1718, utgavs av regementets officerskår åren 1937–1966. Sedan 1968 har arbetet på verkets avslutande del omhänderhafts av en månghövdad stiftelse med sekundchefen för regementet som ordförande. Nu är alltså detta regementshistoriska verk avslutat; här till är både stiftelsen och den historiskt intresserade allmänheten att gratulera. Stiftelsen, därför att det måste ha krävts stora ansträngningar och mycket pengar att föra verket till ett lyckligt slut, *Clio publicum*, därför att uppläggningsen avviker från den konventionella kronologiska formen i en uppenbar strävan inte bara att sätta in regementets historia i politiska och krigshistoriska sammanhang utan att även ge en bred teckning av gardet som socialhistorisk och kulturhistorisk företeelse.

Därmed har det givetvis varit uteslutet att lägga uppgiften i en författares hand. Sådana lärdomsbjässar finns inte att tillgå i vårt land.

Utgivarna har då varit tvungna att utforma verket i form av ett antal specialstudier över olika områden, sammanhållna av inledande allmänna översikter med kronologisk disposition. Sammanlagt har det blivit 34 kapitel av större eller mindre format – sträckande sig från så disparata ämnen som fildr Wilhelm Odelbergs: "Gardet och kungamakten" till professor Inge Jonssons: "Den litterära gardesbilden – några exempel" och fillic Leif Gidlöfs: "Inkvarterings- och hantverksutövning under 1700-talet", för att nu bara med några titlar ge en föreställning om mångfalden i verket.

Denna teknik – festskrift i stället för monografi – har som sagt sina fördelar. Nackdelar, i form av dubblingar är ena sidan

och bristfällig integrering å den andra, är ofrånkomliga. Men utgivarna har lyckats hålla sådant inom rimliga gränser. När så förfarna historiker som Wilhelm Odelberg och Alf Åberg här och där skriver om samma sak har de lyckats undvika påfrestande upprepningar.

På ett eller annat ställe tycker en läsare med krigshistoriskt intresse att materialet med ringa möda kunnat förmås att ge mera. Här är det just fråga om svårigheten att integrera. Överste Carl Klingenskierna har skrivit en högst intressant studie om "Taktik, utbildning och övningsfält 1719–1970". Men nog är det synd att han inte fört in den tyvärr något summariska bild av beväpningens utveckling, som givits av intendent Svante Warfvinge, i sitt material och på denna grundval analyserat den taktiska utvecklingen från 1871 till 1894 och 1904 års infanterireglementen. En blick på dessa reglementen jämförda med den samtida vapentekniska utvecklingen visar, att vi i Sverige vid 1900-talets början var lika aningslösa beträffande de moderna infanterivapnens förödande effekt i defensiven som man var inom andra samtida arméer. 1894 års reglemente gick tillbaka på erfarenheterna från Krimkriget(!) och fransk-tyska kriget och 1904 års reglemente medförde "inga revolutionerande nyheter", trots det verkligt avgörande framsteg som ombeväpningen till 1896 års förnämliga mausergevärd innebar. Därmed hade vi nämligen från att ha varit utrustade med de ballistiskt nästan sämsta gevären i Europa (Remington m/1867 och m/1889) fått ett av de bästa, ett vapen som varje nu levande svensk gevärsskytt har anledning att bevara i tacksamt minne.

Men dylik klagan på enstaka punkter över vad som inte tagits tillvara skulle vara dvärgalåt inför den ståtliga prestation, som stiftelsen och de många författarna tillsammans utfört. De bör vara glada och nöjda: läsarna av verket lär också bli det.